

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Turvallisuus on yhteistä työtä ja yhteistyötä

webinaari rehtoreille ja johtajille

7.10.2025 klo 14.30-16.00

Esitys tallennetaan.
Osallistujien mikrofonit ja
kuvat on suljettu suuren
osallistujamäärän vuoksi.
Esityksen aikana voit esittää
kommentteja ja kysymyksiä
Q/A-palstan kautta.

Webinaarin ohjelma klo 14.30-16.00

- **Tervetuloa webinaariin** Johtaja Jarkko Niiranen, Opetushallitus
- **Pitkittynyt kiusaaminen perheen kokemana** Riina Law, äiti
- **Paneelikeskustelu Yhteistyöllä kiusaamisen ja väkivallan vaikuttavaan ennaltaehkäisyyn ja puuttumiseen** Pääjohtaja Minna Kelhä, Opetushallitus, pääjohtaja Mika Salminen, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos ja poliisiylijohtaja Ilkka Koskimäki Poliisihallitus
- **Kiusaamisen ja väkivallan vastaisen työn osa-alueet ja ilmiöt: Miten perusopetuksen kiusaamisen ja väkivallan ennaltaehkäisyä, puuttumista ja moniammatillista työtä voidaan vielä kehittää Suomessa?** Opetushallituksen asiantuntijat Laura Francke, Pia Kola-Torvinen, Tiina Luomanen, Outi Raunio-Hannula, Tanja Väänänen
- **Rehtorin kommenttipuheenvuoro** Satu Kekki
- **Päätössanat** Yksikön päällikkö Laura Francke

Turvallisemman tilan periaatteet

- **Syrjinnästä vapaa alue:** Emme hyväksy syrjintää tai häirintää missään muodossa. Arvostamme kaikkia yhdenvertaisina ja kunnioitamme moninaisuutta.
 - **Itsemäärittely- ja määrittelemättömyysoikeus:** Kunnioita jokaisen oikeutta määritellä tai olla määrittelemättä itsensä. Älä tee oletuksia kenenkään ominaisuuksista.
 - **Hyväntahtoisuus:** On inhimillistä tehdä virheitä. Erehtyä saa, ja kysymällä asiat selviävät. Oletuksena on, että kaikki osallistuvat keskusteluun hyväntahtoisesti omista lähtökohdistaan.
 - **Kunnioitus:** Jokaisella on oikeus omaan mielipiteeseensä ja velvollisuus kunnioittaa muiden mielipiteitä. Syrjivät asenteet eivät ole mielipiteitä.
 - **Puheeksi ottaminen:** Ota asiat puheeksi. Itsestäänselvyyksiä ei ole olemassa. Opettele sekä antamaan että vastaanottamaan kunnioittavaa ja rakentavaa palautetta.
 - **Tilan antaminen:** Anna tilaa toisille. Huolehdi että kaikki tulevat keskustelussa kuulluksi ja pääsevät osalliseksi.
 - **Itsestä huolehtiminen:** Huolehdi omasta jaksamisestasi itsellesi sopivilla tavoilla!
- Jos havaitset syrjintää, rasismia tai häirintää, puutu tilanteeseen.**

Tervetuloa

Johtaja Jarkko Niiranen

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Kiusaamisen ja väkivallan tunnistaminen, ennaltaehkäisy ja puuttuminen perusopetuksessa

7.10.2025 Opetushallitus

Laura Francke opetusneuvos, yksikön päällikkö

Tiina Luomanen, opetusneuvos

Outi Raunio-Hannula, opetusneuvos

Kiusaamisen ja väkivallan tunnistaminen, ennaltaehkäisy ja puuttuminen perusopetuksessa

Kiusaaminen ja väkivalta
sekä niiden tunnistaminen

Tällä sivulla esitellään kiusaamisen ja väkivallan tunnistamista, ilmiöitä ja käsitteitä.

Kiusaamisen ja väkivallan
ennaltaehkäisy

Tällä sivulla esitellään kiusaamisen ja väkivallan ennaltaehkäisyä.

Kiusaamiseen ja väkivaltaan
puuttuminen

Tällä sivulla esitellään kiusaamiseen ja väkivaltaan puuttumista.

Katso materiaalit täältä: [Tunnistaminen](#), [Ennaltaehkäisy](#) ja [Puuttuminen](#)

1. Kiusaaminen ja väkivalta sekä niiden tunnistaminen

Kiusaamisen ja väkivallan käsitteitä ja ilmiöitä

- Kiusaaminen
- Väkivalta
- Syrjintä
- Syrjivä kiusaaminen
- Häirintä
- Seksuaalinen ja sukupuoleen perustuva häirintä
- Rasismi
- Haavoittuvassa asemassa olevat lapset ja nuoret
- Yksinäisyys, ulkopuolisuus tai ryhmästä ulossulkeminen
- Nuoriso- ja jengirikollisuus
- Naisiin ja tyttöihin kohdistuva väkivalta
- Kunniaan liittyvä väkivalta ja rajoittaminen
- Väkivaltainen radikalisoituminen
- Ihmiskauppa
- Netissä tapahtuva kiusaaminen ja väkivalta
- Vaaralliset ja kielletyt esineet ja aineet kouluissa
- Äkillinen väkivallan uhka
- Kiusaamiseen ja väkivaltaan liittyviä rikosnimikkeitä

Rehtori: Kaikkia kiusaamisen ja väkivallan ilmiöitä ennaltaehkäistään 1/2

- johtamalla koulun toimintakulttuuria
- johtamalla kiusaamisen ja väkivallan vastaisen työtä suunnitelmallisesti, suunnitelmilla ja vastuunjaolla
- perehdyttämällä henkilöstö kiusaamiseen ja väkivallan vastaiseen suunnitelmaan ja toimintamalleihin
- ottamalla koko koulun tiloissa toimiva henkilöstö mukaan
- vahvistamalla oppilaiden osallisuutta
- ottamalla huoltajat mukaan yhteistyöhön
- johtamalla oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämistä

Rehtori: Kaikkia kiusaamisen ja väkivallan ilmiöitä ennaltaehkäistään 2/2

- vahvistamalla yhteisöllistä opiskeluhuoltoa ja ohjaamalla opiskeluhuollon palveluihin
- vahvistamalla oppilaiden hyvinvointia
- painottamalla oppilaiden tunne- ja vuorovaikutustaitoja
- vahvistamalla oppilaiden turvallisuusosaamista
- vahvistamalla moniammatillista ja monialaista yhteistyötä
- edistämällä lasten turvallisia siirtymiä
- edistämällä sujuvia tietojen siirtoja hyvinvointialueen ja poliisin välillä

Rehtori: Kaikkiin kiusaamisen ja väkivallan ilmiöihin puututaan

- luomalla ennakolta toimintamallit puuttumiseen
- perehdyttämällä henkilöstö puuttumisen toimintamalleihin
- puuttumalla rohkeasti ja kannustamalla henkilöstöä puuttumaan rohkeasti
- tukemalla opettajaa, joka puuttuu kiusaamiseen ja väkivaltaan
- ilmoittamalla oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta kiusaamisesta ja väkivallasta epäillyn ja kohteena olevan huoltajalle
- tekemällä yhteistyötä huoltajien kanssa

Rehtori: Kaikkiin kiusaamisen ja väkivallan ilmiöihin puututaan

- ohjaamalla opiskeluhuollon palveluihin
- käyttämällä tarvittaessa kasvatust keskustelua tai kurinpitokeinoja
- konsultoimalla lastensuojelua ja tekemällä lastensuojeluilmoitus, jos huoli herää alaikäisestä
- konsultoimalla poliisia ja tekemällä rikosilmoitus, jos epäilee rikosta
- ottamalla välittömästi yhteyttä hätänumeroon, jos kyse on akuutista tilanteesta
- huolehtimalla seurannan avulla, että kiusaaminen ja väkivalta ei jatku.

Oppilaiden näkemyksiä turvallisesta koulusta, kiusaamisen ja väkivallan vastaisen työn hankkeet

Turvallinen koulu

- Turvallisuus tarkoittaa, ettei kiusata, saa olla oma itsensä ja voi tulla kouluun hyvillä mielin.
- Ystävällisyys ja tasa-arvo ovat tärkeitä: kaikkia kohdellaan hyvin, ketään ei jätetä ulkopuolelle.
- Luotettavat aikuiset ovat keskeisiä – oppilaat toivovat, että aikuiset kuuntelevat, eivät vähättele, ja pitävät lupauksensa (esim. eivät kerro nimiä).

Ennaltaehkäisy

- Tieto ja opetus: oppilaille tulisi kertoa, miksi kiusaaminen on väärin ja mitä seurauksia sillä on.
- Kannustaminen kertomaan: oppilaita tulisi rohkaista kertomaan kiusaamisesta ilman pelkoa.

Kiusaamiseen puuttuminen

- Aikuisten aktiivinen rooli: opettajien tulee puuttua huuteluun, väkivaltaan ja syrjintään.
- Nopea reagointi: kiusaamiseen pitää puuttua heti, matalalla kynnyksellä.
- Rangaistukset: osa oppilaista kokee, että kiusaajille pitäisi tulla selkeitä seurauksia, kuten jälki-istunto.

Vuorovaikutus ja tuki

- Keskustelu ja ymmärrys: kiusaajan ja kiusatun näkökulmat tulisi ymmärtää, ja ystäväystyminen voi auttaa.
 - Oppilaiden ääni: oppilaat toivovat, että heitä kuunnellaan enemmän ja kysytään, mitä heille kuuluu.
 - Yksinäisyyden huomiointi: aikuiset voisivat kysyä yksinäisiltä oppilailta, onko kaikki hyvin.
-

Muutamia neuvoja aikuisille

”Jos kouluruoka maistuu kaikille, oppilaat ovat hyväntuulisia eikä riitoja ja kiusaamista synny niin paljon.”

”...että sais jotenkin varmuuden, että kiusaaminen loppuis, kun kertoo.”

”...liikkukaa ympäri koulua, opettajia enemmän ulkona väkillä”

”...tarkkailtaisiin enemmän mitä käytävillä tapahtuu”

”aikuiset kuuntelisi loppuun asti, ei olisi koko ajan kiire, että ne ei heti ala pistää viestiä kotiin tai hakea apua ilman kysymättä”

”puhumalla kiusaajille enemmän kuin kiusatuille, koska sitten huomataan minkä takia hän kiusaa”

Rehtorin kommenttipuheenvuoro

Satu Kekki

